

Ängelholms kommun
info@engelholm.se

2022-05-05
1 (21)
Dnr-2021:8030

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Rebbelberga skola SO 2 i Ängelholms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Rebbelberga skola SO 2 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Rebbelberga skola SO 2 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor mer systematiskt leder och styr jämställdhetsarbetet på skolan samt följer upp att skolans jämställdhetsuppdrag finns med i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla former för lärarnas samverkan så att de får förutsättningar att regelbundet kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg samt se till att lärarna använder olika metoder för likvärdig bedömning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 28 oktober 2022 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2021:8030) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Skolinspektionens granskning av Rebbelberga skola SO 2 visar att rektorn följer upp och analyserar kunskapsresultat och arbetet med värdegrundsuppdraget samt ser till att relevanta utvecklingsåtgärder därefter görs för att möta behoven på skolan. Granskningen visar att rektorn följer upp skillnader ifråga om kön i resultat och att det finns en viss medvetenhet om jämställdhetsarbete bland lärarna, men att arbetet på skolan saknar en gemensam systematik och strategi. Vidare visar granskningen att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med tydligt fokus på utvecklingen av undervisningen.

Rektorn följer upp och analyserar skolans resultat och vidtar åtgärder

Skolinspektionens granskning av Rebbelberga skola SO 2 visar att rektorn följer upp och analyserar kunskapsresultat och arbetet med värdegrundsuppdraget. Av inskickad dokumentation och intervjuer med rektor och personal framgår att rektorn genom all sammantagen uppföljning genom arbetslagen, ämnesgrupperna, utvecklingsgruppen, elevhälsan, klassrumsbesök, elevrådet och medarbetarsamtal skapar sig en bild av lärarnas undervisning. Rektorn följer upp undervisningens kvalitet främst genom att direkt eller indirekt delta i arbetet i arbetslagen och ämnesgrupperna. Enligt rektorn ser hen att skolan har en erfaren och stabil personal som är engagerad och ser till hela elevens behov. Mycket av diskussionerna som rektorn och arbetslagen för handlar om hur de ska arbeta med att utveckla elevernas begreppsliga ordförråd. Rektorn uppger att hen ser att lärarna som ett led i det arbetet ger eleverna vardagsnära uppgifter som de kan relatera till.

Vidare följer rektorn upp att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Enligt inskickad dokumentation och intervjuer med rektor och personal sker det både övergripande och kontinuerligt under läsåret. Övergripande sker det genom trivselenkäten en gång per termin som rektorn både identifierar skolövergripande utvecklingsområden med och diskuterar hur arbetet går på klassnivå med mentorerna på arbetslagsmötena. Kontinuerligt sker rektorns uppföljning av arbetet med värdegrundsfrågor genom arbetslagens möten, elevrådet, föräldraföreningen,

medarbetarsamtal och informella samtal med lärare och elever. Rektorn uppger att eleverna känner sig trygga med skolmiljön och att språkbruket förbättrats, men att det fortsatt finns elever som berättar om kränkande språkbruk mellan elever på sociala medier och i skolan, varför det är viktigt att arbetet med utvecklingsområdet om kränkande språkbruk fortgår. Rektorn ser till att relevanta utvecklingsåtgärder genomförs för att möta behoven på skolan. Av insänd dokumentation och intervjuer med rektorn och personalen framgår att rektorn tillsammans med utvecklingsgruppen identifierar fokusområden. Dessa baseras på utvecklingsgruppens analys av verksamheten vari exempelvis resultaten från Specialpedagogiska skolmyndighetens värderingsverktyg "Tillgänglig utbildning" har använts. Utvecklingsgruppen består bland annat av förstelärare eller annan representant från varje arbetslag. Ett problem som utvecklingsgruppen har identifierat är att skolan har låga kunskapsresultat i svenska och svenska som andraspråk. Vid mitterminskonferensen vårterminen 2021 var det exempelvis 12 procent av eleverna i årskurs 4 som riskerade att inte nå målen i svenska och svenska som andraspråk, samt 18 procent respektive 22 procent av eleverna i årskurs 5 respektive 6 som riskerade att inte nå målen i svenska. Måluppfyllelsen i ämnena ska därför höjas. Orsakerna till kunskapsresultaten är, enligt analysen, att skolan de senaste åren har fått en stor andel elever med svenska som andraspråk och att kommunen har tagit bort dels separata grupper inom svenska som andraspråk, dels förberedelsegrupper. Till varje arbetslag har därför en lärare i svenska som andraspråks fördelats och två lärare fortbildas inom lärarlyftet till lärare i svenska som andraspråks. Vidare har utvecklingsgruppen identifierat att en orsak till skolans generellt låga kunskapsresultat jämfört med kommunens i stort är att många elever har svårt att se sammanhang, mening och mål med undervisningen.¹ Bakgrunden är att uppföljningen inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet bland annat visat att undervisningen inte tillräckligt bejakar elevernas nyfikenhet, att skolan inte nyttjar elevernas intresse i tillräcklig utsträckning och att strukturen på undervisningen inte alltid ger eleven en tillit till sin förmåga. Arbetslagen har därför fått formulera varsitt ämnesövergripande tema som de ska arbeta med under läsåret. Ett sådant tema är klimat och väder som eleverna arbetar med i både samhälls- och naturorienterande ämnen i årskurs 5. Därutöver har utvecklingsgruppen ifråga om värdegrundsarbete identifierat att det bland eleverna förekommer ett kränkande språkbruk på främst

¹ Andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 6 2020/21: 60,4 procent, jämfört med lägeskommunen 75,1 procent.

raster och i sociala medier, men som också inverkar på undervisningen. Åtgärderna består av att frågan om hur språkbruket kan förbättras har diskuterats med klasserna av mentorerna och av rektorn med elevrådet och föräldraföreningen. Eleverna har fått komma med förslag på hur det ska bli bättre. Rektorn uppger att hen genom lärarna och elevrådet förstått att språkbruket har förbättrats något, men att framför allt medvetenheten hos eleverna om vad som är och inte är ett bra språkbruk har ökat.

Flickors och pojkars resultat följs upp men skolan saknar ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att även om rektorn följer upp skillnader ifråga om kön i resultaten och det finns en viss medvetenhet om jämställdhetsarbete bland lärarna, saknas ett gemensamt systematiskt och strategiskt arbete som leds av rektorn. Det framkommer av det samlade underlaget att när kunskapsresultat och trygghetsresultat följs upp av rektorn och lärarna är resultaten för respektive kön en omständighet som konsekvent ses över och diskuteras. Vidare framgår att skolan vidtar åtgärder vid förekommen anledning, när skillnader identifierats, men att det inte finns något gemensamt jämställdhetsarbete för skolan. I utvecklingsgruppen tittar de exempelvis på skillnader i omdömen och betyg mellan pojkar och flickor. Rektorn säger att en förklaring till att pojkarna generellt inte presterar lika bra som flickorna är att flickor är mer frågvisa om vad de kan göra för att utvecklas vilket gör att lärarna ofta får in ett mer utvecklat underlag från flickor än från pojkar.² Därför arbetar de på skolan med en tydligare lärandematrix för att eleverna ska förstå hur långt de har kommit och med stödstrukturer om vad de ska göra härnäst. Vidare säger rektorn att flera arbetslag tagit upp i kvalitetsarbetet att pojkarna kan vara bråkiga. Rektorn och arbetslagen har då diskuterat varför utifrån skolmiljön och identifierat attityder och normer i klasserna som mentorerna sedan har arbetat med. Därutöver framgår av insänd dokumentation att det tematiska arbetssättet är menat att främja elever generellt, men pojkar i synnerhet eftersom de, enligt rektorn, oftare har svårt att se sammanhang, mening och mål med undervisningen. De intervjuade lärarna säger att de arbetar för att pojkar och flickor ska få lika mycket talutrymme i klassrummen. Lärarna säger emellertid att

² Andel elever som uppnått kunskapskraven i årskurs 6 2020/21 i alla ämnen: flickor 62,3 procent respektive pojkar 57,9 procent.

de inte känner till att det tematiska arbetet görs med särskild hänsyn till pojkars lärande.

Rektorn leder och organiserar arbetet och ser till att undervisningen utvecklas

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med tydligt fokus på utvecklingen av undervisningen. Det framgår av insänd dokumentation samt intervjuer med personal och rektorn att rektorn har skapat flera forum för samverkan mellan lärarna, med tydligt fokus och innehåll, till exempel arbetslagen, ämnesgrupperna och utvecklingsgruppen. Det främsta forumet är de tre arbetslagen som är organiserade efter skolans tre årskurser och som träffas på veckobasis. Rektorn leder arbetslagens möten antingen genom att själv delta eller genom att formulera frågor till dagordningen. Rektorn följer sedan upp arbetet genom att delta på möten eller genom protokollen samt via förstelärare eller annan representant i arbetslaget på utvecklingsgruppens möten. Skolan har även flera ämnesgrupper som träffas regelbundet och vars dagordningar baseras på vad utvecklingsgruppen, där rektorn deltar, har beslutat. För tillfället arbetar de främst med Lgr22 med stöd av Skolverkets material. Rektorn följer sedan upp ämnesgruppernas diskussioner genom protokollen och förstelärare på utvecklingsgruppens möten för att följa arbetsprocesserna och stödja de samtal och frågor som framkommer i samband med ämnesgruppernas arbete med de nya läroplanerna och ämnesplanerna. Vidare leder rektorn själv utvecklingsgruppens möten som består av förstelärare eller annan representant från varje arbetslag samt specialpedagoger och som träffas på veckobasis.

Rektorn har organiserat för ett kollegialt lärande. Av det samlade underlaget framgår att det kollegiala lärandet bedrivs inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet och dess utvecklingsområden. En gång i veckan finns det avsatt tid för kollegialt lärande och då arbetar lärarna med något av de tre utvecklingsområdena. Såväl rektorn som lärarna och elevhälsopersonalen uppger emellertid att samverkan, och därmed det kollegiala lärandet, har hamnat efter planeringen under pandemins restriktioner, sjukskrivningar och rektorsbyte med tillförordnad rektor eftersom arbetet med att upprätthålla skolverksamheten har prioriterats. Vidare uppger både rektorn och elevhälsopersonal att utvecklingsgruppen inte har kunnat följa upp och analysera resultaten av utvecklingsarbetet i önskad utsträckning.

Rektorn ser till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna genom att vara ute i klassrummen, genom diskussionerna på utvecklingsgruppens möten, genom att själv delta på eller läsa protokoll från arbetslagsträffar och ämnesgrupperna samt genom diskussionerna om lärarnas undervisning på medarbetarsamtalen. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår

att obehöriga lärare introduceras enligt rutin och får stöd i arbetslagen av bland annat en förstelärare.

Vidare visar granskningen att rektorn fördelar resurser utifrån elevernas behov. Omfördelning av personalresurser har främst sin grund i rektorns uppföljning på undervisningskonferenser, mitterminskonferenser och i samband med utvecklingsgruppens diskussioner. Ett exempel som framkommer är att en klass med flera elever med särskilda behov var oroliga över att komma till en ny skola med nya lärare varför en speciallärare flyttades till arbetslaget och en resursperson kopplades till klassen på deltid

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor mer systematiskt leder och styr jämställdhetsarbetet på skolan samt följer upp att skolans jämställdhetsuppdrag finns med i undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att även om rektorn följer upp skillnader ifråga om kön i resultaten och det finns en viss medvetenhet om jämställdhetsarbete bland lärarna, saknas ett gemensamt systematiskt och strategiskt arbete som leds av rektorn.

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet.³ Skolan har också ett ansvar att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Av läroplanen framgår vidare att sättet skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma elevernas uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt ges samma möjligheter att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Vidare framgår av läroplanen att eleverna genom

³ Lgr11, 1 skolans värdegrund och uppdrag.

utbildningen ska utveckla en förståelse för hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmönster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor. Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har också ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.⁴

Skolinspektionen rekommenderar att rektor tillsammans med lärarna diskuterar och planerar för hur de gemensamt kan arbeta med jämställdhet på skolan. Ett sådant strategiskt arbete kan exempelvis innefatta att rektor i medarbetarsamtal har frågor om jämställdhet eller att ha utformat gemensamma strategier för hur jämställdhet kan tas upp i undervisningen. Rektor bör också följa upp att de moment som ges inom ramen för kursplanens centrala innehåll, att undervisa om jämställdhet, tas tillvara och att denna undervisning bedrivs på ett sådant sätt att eleverna stimuleras att omfatta dessa värden. Rektor behöver även försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. Om skolan via läroböcker och undervisning i vissa ämnen exempelvis enbart speglar männens eller kvinnornas erfarenheter eller perspektiv främjar det knappast skolans jämställdhetsarbete utan bör istället utjämnas. För att detta ska fungera behöver rektorn ta ansvar för att lärarna har och utvecklar sin kunskap om vad jämställdhet innebär. För att jämställdhetsarbetet ska fungera väl behöver rektor också ta ansvar för att tydliggöra vikten av att detta arbete bedrivs, säkerställa att förutsättningar finns för samverkan och gemensamma diskussioner samt följa upp det arbete som bedrivs på området.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

⁴ Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen är strukturerad på ett sätt som gör att lektionerna har ett sammanhängande upplägg där syfte och mål tydliggörs. Undervisningen är varierad och att lärarna ger eleverna stöd så att de förstår och kan bibehålla sitt engagemang. Lärarna arbetar för att stärka elevernas motivation och självförtroende samt att undervisningen är anpassad för att stimulera och utmana eleverna efter deras förutsättningar och behov. Granskningen visar därutöver att eleverna regelbundet ges möjlighet att på olika sätt reflektera utan ett givet svar och över sitt eget lärande. Slutligen visar granskningen att elever regelbundet och på olika sätt får vara med och påverka undervisningen och utvärdera den tillsammans med lärarna.

Undervisningen är målfokuserad och varierad men alla elever får inte aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad på ett sätt som gör att lektionerna har ett sammanhängande upplägg där syfte och mål tydliggörs. Lärarna uppger att de på skolan arbetar med att undervisningen ska ha en tydlighet och förutsägbarhet för att eleverna ska känna igen sig, veta vad som väntar och vad de ska göra och därmed vara trygga med grundupplägget. Lärarna exemplifierar tydligheten och förutsägbarheten med att lektionerna ska ha en snarlik inledning där lektionens upplägg och mål framgår. Av intervjuer med elever och lektionsobservationer framgår också att lektionerna i regel inleds med en tydlig inledning då lärarna muntligt, skriftligt och med bildstöd går igenom lektionens upplägg, arbetsgång och i några fall även dess mål. När målen beskrivs på de observerade lektionerna handlar det främst om görandemål men på någon lektion även om lärandemål. På flera lektioner återanknyter läraren i inledningen till och påminner om vad eleverna gjort på föregående lektion i samma ämne. Av intervjuer med lärare och elever framgår att det inte finns samma gemensamma arbete på skolan med hur lektionerna ska avslutas. Ibland avslutas lektionerna med gemensam diskussion i klassen av vad som gjorts och ibland får eleverna arbeta till lektionens slut.

Granskningen visar att undervisningen är varierad och att lärarna ger eleverna stöd så att de förstår och kan bibehålla sitt engagemang. De intervjuade lärarna säger att de både arbetar med olika former och olika innehåll i undervisningen. Av intervjuer med

lärare och elever och lektionsobservationer framgår att lärarledda genomgångar i helklass varvas med arbete i par eller större grupper och enskilt arbete. Vidare varvas begreppsliga moment med mer praktiska inslag. Utöver en tydligt förklarande inledning på lektionerna stödjer lärarna eleverna genom att vara lyhörda för deras förståelse, frågor och intressen i relation till det aktuella arbetsområdet. Eleverna säger att de nästan alltid får den hjälp de behöver av lärarna och att lärarna förklarar på olika sätt när det behövs. Av såväl intervjuer med lärare, rektor och observerade lektioner framkommer emellertid att det finns en grupp elever som helt eller delvis får sin undervisning i ett separat grupprum. Flera lärare säger att detta medför att de oavsett om de är själva eller två lärare i klassrummet, har svårt att ge dessa elever det återkommande stöd de behöver i sitt arbete.

Skolinspektionen vill betona betydelsen av att rektor organiserar verksamheten så att ovan nämnda elevgrupp får det kontinuerliga lärarstöd de behöver.

Undervisningen är motiverande och utmanande

Granskningen visar att lärarna arbetar för att stärka elevernas motivation och självförtroende. En lärare exemplifierar med att hen är noga med att berömma och uppmuntra de små framstegen som elever gör. En annan lärare säger att hen visar upp uppgifter som elever har gjort som bra exempel på hur de kan lösa en uppgift. En tredje lärare exemplifierar med att hen visar och förklarar hur träning tar tid men ger färdighet och att alla kan bli bättre genom träning. Eleverna uppger att lärarna berömmar och uppmuntrar dem i skolarbetet, exempelvis genom att säga att eleverna enskilt eller som klass kan klara uppgiften om de försöker, att förklara att det inte gör något ifall de svarar fel och genom att uppmuntra dem att svara även om de är osäkra. De observerade lektionerna ger flera exempel på hur lärare bekräftar elevers förslag på svar, ber dem motivera varför de tänker som de gör och uppmanar elever att prova den föreslagna lösningen.

Granskningen visar att undervisningen är anpassad för att stimulera och utmana eleverna efter deras förutsättningar och behov. Av det samlade underlaget framgår att skolan främst har behov av att anpassa och stimulera undervisningen till elever som behöver mer stöd. En gemensam strategi för att anpassa och stimulera eleverna är det tematiska arbetssättet och att däri knyta an till verkliga uppgifter som ger mening till undervisningen. Lärarna säger att det tematiska arbetet är ett sätt att anpassa undervisningen genom konkretion för eleverna genom vardagsnära exempel och förklaringar. Vidare exemplifierar de stimulans och utmaning med att de på skolan arbetar mycket med genrepdagagogik och med att eleverna först arbetar gemensamt i helklass med en text, sedan i par, för att sist själva få arbeta och utveckla sig i en

uppgift. Det första steget ger alla elever möjlighet att förstå uppgiften, det andra steget ger eleverna möjlighet att själva få testa på och det tredje steget ger eleven möjlighet att utveckla sig efter förmåga. Kontinuerlig formativ bedömning är, enligt lärarna, ett annat sätt som de stimulerar och utmanar eleverna. Av elevintervjuerna framgår att de både kan få samma uppgift som kan lösas med olika svårighetsgrad och få välja olika svåra uppgifter. Flera av de observerade lektionerna innehåller uppgifter inom ramen för det tematiska arbetssättet och genrepedagogiken som eleverna kan arbeta med och lösa på varierande nivåer.

Elever görs delaktiga i undervisningen

Granskningen visar att eleverna regelbundet ges möjlighet att på olika sätt reflektera utan ett givet svar och över sitt eget lärande. I främst lärarintervjuerna, men även i elevintervjuerna och på lektionsobservationerna framkommer flera exempel på hur lärarna arbetar för att ge eleverna möjlighet till kritiskt tänkande och att få syn på sitt eget lärande. De flesta av lärarnas exempel handlar om källkritik kopplat till såväl nyhetsmedier som sociala medier. Lärarna ger även exempel på hur eleverna har fått reflektera kring och diskutera naturresurser och människans förhållande till naturen. Vidare säger lärarna att eleverna får syn på sitt eget lärande genom att de kan få reflektionsfrågor i slutet av lektioner, när de diskuterar bedömningen av en uppgift med eleverna samt inför utvecklingssamtal då eleverna får svara på frågor om sitt eget lärande. Eleverna säger att de återkommande får uppgifter som de kan lösa på olika sätt, att de får skissera sina lösningar och diskutera dem med läraren samt att lärarna frågar dem hur de tycker att de lär sig på bästa sätt. De observerade lektionerna ger flera exempel på att eleverna får reflektera utan ett givet svar. På en lektion får eleverna exempelvis diskutera och arbeta med frågor om källkritik parvis utifrån olika texter. På en annan lektion får eleverna använda kunskaperna de lärt sig inom det aktuella arbetsområdet för att enskilt fundera på och motivera svaret till en fråga som snarare har hypotetisk karaktär än faktakaraktär.

Granskningen visar att elever regelbundet och på olika sätt får vara med och påverka undervisningen och utvärdera den tillsammans med lärarna. Av intervjuer med lärare och elever framkommer att eleverna kontinuerligt får vara delaktiga i planering av både undervisningens arbetsformer och dess innehåll. I ett pågående arbetsområde har eleverna fått välja såväl innehåll och hur de ska arbeta som hur de ska presentera arbetet. I ett annat pågående arbetsområde har eleverna fått välja innehåll inom arbetsområdet. På de observerade lektionerna ges exempel både på en klass som fått rösta om arbetssätt till uppgiften och på en klass som fått rösta om material att arbeta med på ett moment den innevarande lektionen samt till den kommande lektionen i ämnet. Av intervjuer med lärare och elever framgår att eleverna främst får göra

skriftliga eller muntliga utvärderingar i samband med att arbetsområden avslutas, men att de emellanåt även gör korta muntliga avstämningar med eleverna i slutet av lektioner. Lärarna uppger att de ser över elevernas kommentarer efter vad eleverna behöver mer hjälp med och hur de kan anpassa undervisningen till eleverna.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att det bedrivs ett samlat och riktat arbete för att skapa studiero och att skolan systematiskt tar reda på elevernas upplevelse av trygghet och arbetar såväl förebyggande som främjande och åtgärdande för att säkerställa elevernas trygghet.

Skolan bedriver ett samlat och riktat arbete för studiero

Granskningen visar att det bedrivs ett samlat och riktat arbete för att skapa studiero. Det framkommer av insänd dokumentation samt av intervjuer med rektor, personal och elever att skolans arbete med studiero omfattar såväl förebyggande och främjande som åtgärdande insatser. Elevernas upplevelse av studiero kartläggs varje termin genom trivselenkäter i samtliga årskurser och svaren analyseras tillsammans med resultaten från klasskonferenser, bedömningarna på mitterminskonferenserna och SPSM: s "Tillgänglig utbildning" och slutsatserna ligger till grund för förbättringsåtgärderna. För att främja och förebygga studieron generellt på skolan har rektorn beslutat om följande åtgärder: Gemensam lektionsstruktur med en tydlig inledning, att lärarna i möjligaste mån ska stå i kapprummet och släppa in eleverna i klassrummen, att elever som har behov av det ska få hjälpmedel som skärmar och hörselkåpor, att grupprummen används samt att eleverna inkluderas genom att lärarna återkommande talar med dem om betydelsen av deras agerande för studieron. Därutöver arbetar rektorn, elevhälsan och arbetslagen med riktade insatser i klasser där det är svårare för lärare att få studiero. Exempel på sådana insatser är att en extra lärare från arbetslaget är med i klassrummet på vissa lektioner och att berörda lärare

får kontinuerlig handledning av mentor, rektor och specialpedagog. Även en av huvudmannens centralt placerade specialpedagoger har i uppdrag att handleda lärare och hjälpa till med stödstrukturer. Av intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare framgår att arbetet med riktade insatser i några klasser fortgår då det fortsatt är svårt för de lärarna att bibehålla studieron. Det finns en medvetenhet om den bristande studieron i några klasser och diskussionerna om hur insatserna kan förändras för att eleverna ska kunna arbeta ostört med sina uppgifter fortsätter.

Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka vikten av att rektorn och lärarna tillsammans behöver fortsätta arbetet med att söka orsaker till oron i de aktuella klasserna och arbeta för att kunna sätta in och arbeta med relevanta åtgärder.

Skolan bedriver ett aktivt arbete för trygghet

Granskningen visar att skolan systematiskt tar reda på elevernas upplevelse av trygghet och arbetar såväl förebyggande som främjande och åtgärdande för att säkerställa elevernas trygghet. Det framgår av intervjuer med rektorn och personal att förutom att de varje termin genomför trivselenkäter med bland annat frågor om trygghet. Vidare är elevernas trygghet en kontinuerlig fråga för elevhälsan och arbetslagen då det är ett av skolans utvecklingsområden inom det systematiska kvalitetsarbetet. Varje mentor formulerar, utifrån bland annat trivselenkätarnas resultat, tillsammans med sin klass en årlig plan med minst en och maximalt tre värdegrundsfrågor som klassen ska arbeta med kontinuerligt under läsåret. Övergripande på skolan har de identifierat att ett återkommande trygghetsproblem varit konflikter mellan eleverna på rasterna. Såväl rektor, personal som elever säger att skolgården är liten och eleverna säger dessutom att den är tråkig eftersom det finns lite att göra där. Enligt rektorn och personal har skolans åtgärder för att förebygga rastkonflikterna varit att arrangera rastaktiviteter. Rektor har även låtit köpa in lekredskap och material för eleverna att använda på rasterna samt startat en rastgrupp där hen under vårterminen ska diskutera med elever vad som kan göras. Vidare har lärarna under höstterminen gått en kurs i minimedling, som de i sin tur lär barnen för att de själva ska bli bättre på att hantera konfliktsituationer.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar eventuella skillnader mellan olika bedömningar och betyg men att rektorn ger lärarna begränsade förutsättningar att regelbundet kvalitetssäkra sina omdömen och betyg tillsammans.

Rektorn följer upp och analyserar avvikelser, men lärarnas samverkan för likvärdighet är begränsad

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar eventuella skillnader mellan olika bedömningar och betyg. Det framkommer i insänd dokumentation, lärarintervjuer och rektorsintervjun att rektorn följer upp och diskuterar lärarnas omdömen för samtliga årskurser och klasser på mitterminskonferenser samt klassvis på undervisningskonferenser. Vidare följer rektorn upp, jämför och analyserar lärarnas betygssättning i ämnen och bedömning av nationella prov i slutet av terminer tillsammans med utvecklingsgruppen. Rektorn säger att hen under sin tid på skolan inte har sett någon avvikelse vad gäller lärarnas bedömning och betygssättning.

Granskningen visar sammantaget att rektorn ger lärarna begränsade förutsättningar att regelbundet kvalitetssäkra sina omdömen och betyg tillsammans då det saknas organiserade forum och former för en sådan samverkan. Av insänd dokumentation, rektorsintervju och lärarintervjuer framgår att rektorn inte har arrangerat några kontinuerliga forum för samtliga lärare i arbetet med bedömning, utan att lärarna endast samverkar och diskuterar frågor om bedömning och betygssättning vid enstaka tillfällen såsom på mitterminskonferenserna samt i samband med de nationella proven. De intervjuade lärarna efterfrågar mer tid för samverkan i arbetslagen om frågor om bedömning och betygssättning. De säger även att kommunen har ämnesnätverk som de ingår i, men att dessa inte har varit aktiva under pandemirestriktionerna, vilket gjort lärare som är ensamma om att undervisa i sina ämnen är isolerade i frågor om bedömning och betygssättning. Det framgår vidare att lärarna använder sig av vissa metoder för att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Inom ämnesgrupperna är Skolverkets bedömningsstöd det material som används i diskussionerna för att säkerställa likvärdigheten. Samtliga lärare inom samma ämne är med i bedömningen av de nationella proven, även om de inte undervisar i årskurs 6 det läsåret, för att de ska vara uppdaterade vad gäller nationella prov, betygssättning och den löpande bedömningen. Vidare avidentifieras de nationella proven inför rättning. Lärarna säger att de därutöver efter behov emellanåt på eget initiativ låter en ämnes- eller arbetslagskollega se över elevuppgifter som de är osäkra på. Rektorn

säger att hen i uppföljningen, inom det systematiska kvalitetsarbetet, sett att lärarna generellt har haft lite för mycket fokus på enskilda uppgifter i underlaget och att de borde se mer på hur elever visar på förmågor och kunskaper i andra uppgifter i sin bedömning och betygssättning. Ett sätt att arbeta för en mer rättvisande bedömning och betygssättning är mot denna bakgrund är, enligt rektorn, det pågående tematiska arbetssättet, men hen säger att samverkan i bedömningen även behöver ske över årskurserna. Rektorn säger att det återstår arbete med att utveckla samverkan om bedömning och betygssättning. Vidare säger rektorn att skolans obehöriga lärare antingen får stöd i bedömning och betygssättning av en behörig lärare som har samma klass eller en behörig lärare i samma ämne på intilliggande högstadieskola.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla former för lärarnas samverkan så att de får förutsättningar att regelbundet kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg samt se till att lärarna använder olika metoder för likvärdig bedömning.

Granskningen visar sammantaget att rektorn ger lärarna begränsade förutsättningar att regelbundet kvalitetssäkra sina omdömen och betyg tillsammans då det saknas organiserade forum och former för en sådan samverkan.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.⁵ I läroplanen anges vidare att lärare ska utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling och vid betygssättning utnyttja all tillgänglig

⁵ Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar.

information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper⁶).

Enligt Skolverkets allmänna råd bör rektorn skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med att sätta rättvisa och likvärdiga betyg.⁷ Rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med att sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att organisera verksamheten så diskussioner både om bedömning och inför betygssättning regelbundet kommer till stånd mellan lärare och i arbetslagen. Huvudmannen kan med fördel bistå rektorn med att organisera arbetet mellan skolenheter om lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten. För att se till att samverkan kring bedömningsfrågor genomförs och utgår från kursplanernas krav, forskning och beprövad erfarenhet kan rektorn exempelvis se till att samtliga lärare har tillgång till ämnesnätverk, tydligare följa upp att lärare för samtal kring bedömningar i arbetslagen, ge uppdrag till förstelärare eller utforma tydliga mötesstrukturer och särskilt följa upp arbetet i arbetslagen. I arbetet för en likvärdig bedömning rekommenderas rektorn också se till att metoder för kvalitetssäkring av bedömningar, till exempel Skolverkets bedömningsstöd, oidentifierade uppgifter och prov samt olika former av sambedömning förankras hos personalen och säkerställa att de används. Skolinspektionen vill påpeka att arbetet med att utveckla lärares bedömningskompetens behöver organiseras utifrån de behov som olika lärare har.

⁶ Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg.

⁷ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2018) Betyg och betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Kerstin Martinsson. Föredragande i ärendet är Fredrik Holmqvist.

I handläggningen av ärendet har även utredarna Hanne Lernout och Anna Sundman-Marknäs medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärares utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 1 mars 2022 och den 3 mars 2022. Besöket genomfördes av Fredrik Holmqvist och Hanne Lernout.

Rebbelberga skola SO 2 är en kommunal grundskola för årskurs 4-6 i Ängelholms kommun. Skolan leds av en rektor och har tre arbetslag.